

PREDSTAVLJEN POČETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA U CRKVI GOSPE KARMELSKE U VODNJANU

Drvenom oltaru iz 1951. godine biti će vraćen izvorni sjaj

Projekt "Zaboravljena baština: drveni oltari u Istri" provodi se od lani i u njegovom fokusu su drveni polikromirani oltari u Istri koji su sačuvani u velikom broju. Budući da su ovakvi oltari vrlo kompleksni za obnovu, obično ostaju po strani, no, kaže Vlasta Zajec, s Instituta za povijest umjetnosti, bila bi velika kulturna šteta da se dozvoli njihovo potpuno propadanje. Zahvaljujući ovom projektu, primjerice, lani su započeli konzervatorsko-restauratorski radovi u crkvi Majke Božje od krunice u Fažani

PIŠE **Patricija SOFTIĆ**
 SNIMIO **Neven LAZAREVIĆ**

VODNJAN - Djelatnici Hrvatskog restauratorskog zavoda, Restauratorskog odjela Vodnjan, započeli su ove godine konzervatorsko-restauratorske radove na oltaru Krunidbe Bogorodičine u crkvi Gospe Karmelske u Vodnjanu. Smještena u samoj povijesnoj jezgri grada, u donjem dijelu Trgovačke ulice, ova crkva sagrađena je 1630. godine, a njena predivna unutrašnjost dan danas plijeni svojom ljepotom: svojim stropom s kasetiranim štukaturama, oslikanim ukrasima na zidovima, galerijom za orgulje i zbor iznad glavnog ulaza, izvornim slikama anđela koji sviraju različite instrumente, a posebice oltarom izrađenim iz drveta s pozlatom iz 1651. godine.

Napuknut, ali sačuvan

Ova se crkva našla u žiži interesa restauratora i konzervatora, i upravo je njen drveni oltar bio povod druge radionice projekta "Zaboravljena baština: drveni oltari u Istri" koja se održala u subotu u Vodnjanu, a projekt se provodi u partnerstvu Instituta za povijest umjetnosti i Hrvatskog restauratorskog zavoda. Kako nam je objasnio župnik Marijan Jelenić, oltar je vrlo interesantan, a prikazuje uznesenje Marijino, no budući da je tako davno izrađen, i to od drva, na njemu su vidljiva oštećenja nastala s godinama, no, na sreću, sačuvan je u izvornom obliku jer ga nikada nitko nije pokušao "laičički" popraviti.

- Kao što vidite, crkva ima dosta lijepih zanimljivosti koje bi trebalo restaurirati, imamo problema i s vlagom koja prodire iz tla u zidove, i šteta bi bila ne sačuvati ju jer je po mnogo čemu iznimna i ima nevjerojatno dobru akustiku, zbog čega se povremeno u njoj znaju održavati koncerti. Voljeli bismo da, kada budu dovršeni svi restauratorski radovi, bude ponovo otvorena za javnost, kazao je Jelenić.

Vlasta Zajec, viša znanstvena suradnica na Institutu za povijest umjetnosti, objasnila nam je da su za sada provedena sondiranja drvenog oltara kako bi se utvrdilo njegovo pravo stanje, ali i kako bi se izuzeli uzorci za ispitivanje materijala i boja korištenih u njegovoj izradi u dalekom 17. stoljeću kako bi oltar mogao biti što vjernije obnovljen.

- Na oltaru su vidljiva napuknuća i ima dosta crvotočine, no usprkos brojnim oštećenjima, izvorni oslik drvorezbaranog oltara gotovo je u cijelosti sačuvan, što je rijetkost u korpusu baroknog crkvenog namještaja u Istri. Nažalost, nailazili smo na drvene oltare i skulpture po istarskim crkvama koji su bili nanovo obojani suvremenim bojama i time trajno oštećeni, uz ostale stvari. Paralelno s početnim istraživanjima stanja ovog oltara, učvrstili smo najugroženije dijelove oslika te uklonili površinske naslage nečistoće, objasnila je Zajec.

Kompleksna i dugotrajna obnova

Projekt "Zaboravljena baština: drveni oltari u Istri" provodi se od lani i u njegovom fokusu su drveni polikromirani oltari u Istri koji su sačuvani u velikom broju. Budući da su ovakvi oltari vrlo kompleksni za obnovu, obično ostaju po strani, no, kaže Zajec, bila bi velika kulturna šteta da se dozvoli njihovo potpuno propadanje. Zahvaljujući ovom projektu, primjerice, lani su započeli konzervatorsko-restauratorski radovi na retablu, skulpturi i slikama oltara Majke Božje od krunice u Fažani.

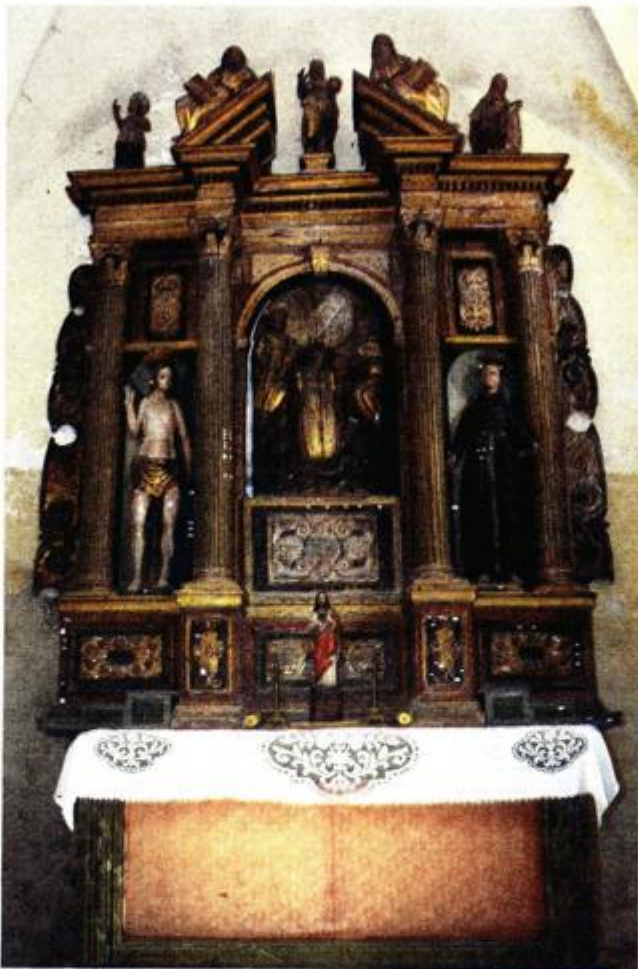
Drveni oltar iz 1651. godine po mnogočemu je specifičan

velike površine, nerijetko pozlaćene, koje treba temeljito pripremiti, očistiti, nanijeti nove pozlate, i to su sve stručni postupci koji su dugotrajni i iziskuju dosta sredstava. U tom smislu, nama je jako važno ukazati i lokalnoj zajednici na vrijednost i značaj te njihove baštine, i potaknuti ih na primjereniju brigu o drvenim starinama, to jest da im se ukaže što se ne smije raditi, na primjer ne smije se metlom s njih skidati prašina i paučina, nikako, a isto tako ih želimo potaknuti da kada su u mogućnosti i koliko su u mogućnosti financijski potpomognu njihovu obnovu i zaštitu, istaknula je Zajec.

U Vodnjanu su, u sklopu projekta, održane i stručne radionice

Crkva Gospe Karmelske u Vodnjanu sagrađena je 1630. godine

Drveni oltar iz 1651. godine po mnogočemu je specifičan

U Vodnjanu su, u sklopu projekta, održane i stručne radionice

Upravo su financije, koje restauratori i konzervatori dobivaju iz državnog budžeta, najčešći problem kod obnove, i nije nepoznanica koliko je problem doći do neophodnih financijskih sredstava koja ponekad stignu doslovno u "pet do 12", a ponekad naša sakralna baština, nažalost, ne dočeka taj spas i zauvijek propadne.

Obnova slijedeće godine

Ovaj je vodnjanski oltar također zadnji tren došao na red za obnovu, koja će punim mahom krenuti slijedeće godine, kada budu dovršena sva potrebna ispitivanja i istraživanja.

- Ono što je bitno napomenuti za ovaj oltar jest to da on jedan od rijetkih datiranih oltara u Hrvatskoj, i to zahvaljujući natpisu koji se nalazi u desnoj kartuši gdje je rimskim brojkama zabilježena godina 1651., a druga

važna stvar je to što je izvorni polikromatski sloj oltara sačuvan u velikoj mjeri, dakle nije bilo nikakvih kasnijih intervencija na bojama. Zahvaljujući tome, kada krenemo s procesom obnove, moći ćemo ga vratiti upravo u njegovo izvorno stanje, istaknula je Zajec.

Da bi to bilo moguće, na ovakvim restauracijama rade izvrsni znanstvenici raznih profila, kojih Hrvatskom restauratorskom i konzervatorskom zavodu, baš kao i novaca, kronično nedostaje. Zbog toga će se vjerojatno u nekim situacijama, kao i do sada, morati računati na vanjske suradnike iz dugih zemalja. Kako god bilo, zahvaljujući ovom projektu i inicijativi, i ovaj će drveni oltar u Istri ipak biti spašen, te će svakako jednog dana postati sastavni dio sakralnog turizma čiji se razvoj već godinama intenzivno potiče na području Vodnjana.